

KEDY, KAM, AKO **zapísať dieťa do základnej školy?**

V rodinách, v ktorých majú budúcich prváčikov, si rodičia pred vstupom dieťaťa do základnej školy často kladú aj tieto otázky:

Kedy sa pre dieťa začína povinná školská dochádzka?

Povinná školská dochádzka začína začiatkom školského roka, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť. To znamená, že ak vaše dieťa dovŕši do 31. 8. 2018 šesť rokov, je vašou povinnosťou zapísať ho na niektorú základnú školu.

Kedy sa uskutočňuje zápis do 1. ročníka základnej školy?

Zákonný zástupca dieťaťa je povinný prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole. Presný termín zápisu určuje zriaďovateľ školy. V termíne medzi **1. a 30. aprílom 2018** sa uskutočnia zápisy žiakov do 1. ročníka základnej školy.

Legislatíva k zápisu detí

Ak by ste potrebovali riešiť nejakú špecifickú situáciu, môžu vám pomôcť nasledovné zákony a nariadenia:

- zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- § 19, § 20, § 23, § 24, § 25 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o doplnení niektorých zákonov;
- vyhláška Ministerstva školstva SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole;
- všeobecne záväzné nariadenie (VZN) príslušnej obce o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole v zriaďovateľskej pôsobnosti obce.

Aké osobné údaje môže základná škola pri zápise dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky vyžadovať?

Pri zápise dieťaťa do 1. ročníka sa zisťujú osobné údaje: meno a priezvisko dieťaťa, dátum narodenia, rodné číslo, miesto narodenia, národnosť, štátne občianstvo, trvalé bydlisko dieťaťa, meno a priezvisko zákonných zástupcov, adresa zamestnávateľa, trvalé bydlisko zákonných zástupcov.

Kde plní žiak povinnú školskú dochádzku?

Žiak plní povinnú školskú dochádzku v základnej škole v školskom obvode, v ktorom má trvalý pobyt. Žiak môže plniť povinnú školskú dochádzku aj v základnej škole mimo školského obvodu, v ktorom má trvale bydlisko a to so súhlasom riaditeľa základnej školy, do ktorej sa hlási. Na zápis je potrebné prísť aj v prípade, keď bude rodič žiadať o odklad povinnej školskej dochádzky alebo ak školská dochádzka už bola odložená v predchádzajúcom roku.

Kedy možno povinnú školskú dochádzku odložiť?

Riaditeľ školy môže rozhodnúť o odklade začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa o jeden školský rok ak dieťa po dovŕšení šiesteho roku veku nedosiahlo školskú spôsobilosť alebo pochádza zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Dôvody na odklad školskej dochádzky:

- *dieťa sa narodilo medzi májom a augustom pred šiestimi rokmi*
- *má problémy s výslovnosťou alebo nevie formulovať vety*
- *nevydrží sa sústrediť a nezapamätá si vetu*
- *nedokáže sa orientovať v čase, nevláda priestorovú orientáciu*
- *nevie dodržiavať základnú hygienu, samostatne sa obliekať, obúvať, vyzliekať, nevie jesť príborom*
- *nepozná údaje o sebe (rodine, adresu, svoj vek)*
- *nemá záujem o učenie, nie je prirodzene zvedavé na nové veci, nekladie otázky*
- *je nezrelé, neposedné, netrpezlivé*
- *dieťa je príliš malé na to, aby mohlo sedieť v školskej lavici*

Kto posúdi, či je dieťa pripravené na vstup do školy?

Na jednej strane sú to samozrejme rodičia, ktorí vidia svoje dieťa a môžu vnímať jeho prednosti i rezervy. Pokiaľ sa však nad tým, [čo by predškolač mal vedieť](#) a zvládnuť zamýšľajú dostatočne včas, za obdobie od januára do augusta môžu toho spoločne v rámci prípravy urobiť veľmi veľa.

Na druhej strane by rodičia mohli požiadať o konzultáciu **pedagóga v MŠ**, ako on vníma dieťa z pedagogického hľadiska a či prípadne navrhuje nejaké odporúčania na prácu doma.

No a v konečnom dôsledku je to **detský psychológ**, ktorý cielenými diagnostickými prostriedkami dokáže posúdiť pripravenosť dieťaťa s ohľadom na nároky školy, na jeho sociálnu i emocionálnu pripravenosť.

Ako postupovať pri odklade povinnej školskej dochádzky?

O odklad povinnej školskej dochádzky žiada zákonný zástupca dieťaťa písomne riaditeľa školy. K žiadosti o odklad povinnej školskej dochádzky je potrebné predložiť odporúčanie všeobecného lekára pre deti a dorast a odporúčanie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Riaditeľ školy môže rozhodnúť o odklade alebo zaradení do nultého ročníka aj na návrh materskej školy, ktorú dieťa navštevuje a na základe predchádzajúceho odporúčania zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, a to vždy s informovaným súhlasom zákonného zástupcu dieťaťa. Zákonný zástupca dieťaťa má právo rozhodnúť, či dieťa s odloženou školskou dochádzkou bude navštevovať materskú školu alebo nultý ročník.

Je možné zapísať dieťa do školy bez toho, aby sa zúčastnilo na zápise?

Ak je dieťa v čase zápisu choré, alebo sa z iných dôvodov nemôže zúčastniť na zápise, rodič alebo iný zákonný zástupca by sa mal obrátiť na riaditeľa školy a dohodnúť sa na spôsobe zápisu. Dieťa teda je možné zapísať aj v neprítomnosti na základe predložených dokladov.

Existuje možnosť predčasného nástupu do školy?

Áno. Riaditeľ školy rozhodne o žiadosti zákonného zástupcu dieťaťa o výnimočnom prijatí dieťaťa, ktoré nedovŕšilo šiesty rok veku na plnenie povinnej školskej dochádzky. Žiadosť musí obsahovať súhlasné vyjadrenie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie a súhlasné vyjadrenie všeobecného lekára pre deti a dorast.

Ako postupovať, ak dieťa vo veku zápisu do 1. ročníka, resp. vo veku PŠD odchádza s rodičmi na dlhší čas do zahraničia?

Dieťa musí byť riadne prihlásené do základnej školy v mieste trvalého bydliska. Pri zápise zákonný zástupca oznámi, že dieťa si bude plniť povinnú školskú dochádzku v zahraničí a zároveň písomne požiada riaditeľa školy o povolenie plniť povinnú školskú dochádzku v zahraničí.

Moje dieťa potrebuje pomoc:

Dieťa trápia ťažkosti, za ktoré dieťa nemôže, samo si ich nezavinilo. Mnohé deti s takýmito problémami nie sú ani diagnostikované, pretože v škole sú považované len za „hlúpe či lenivé alebo nevychované či ťažko zvládnuteľné“. Na základe psychologického vyšetrenia sa dieťa s poruchami učenia a správania môže vzdelávať v bežnej triede základnej školy ako začlenený žiak, prípadne v špeciálnej triede v bežnej základnej škole. V základných školách, v ktorých majú začlenených žiakov spravidla pracuje aj školský psychológ, resp. špeciálny pedagóg.

- Do triedy základnej školy možno začleniť aj žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. O prijatí rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu dieťaťa a písomného vyjadrenia príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Preradenie späť do škôlky

Ak sa v priebehu školskej dochádzky (najneskôr však do skončenia prvého polroka na ZŠ) zistí, že dieťa na školu nestačí, môže riaditeľ rozhodnúť o preradení takéhoto žiaka späť do materskej škôlky.

Adaptácia na 1. ročník ZŠ

Vstup do školy predstavuje mimoriadnu udalosť v živote každého dieťaťa a jeho rodiny. Končí sa obdobie bezstarostných hier a začínajú prvé vážne povinnosti. Ako deťom pomôcť zvládnuť adaptačné obdobie na školu čo najlepšie?

- denný režim – šesťročné dieťa potrebuje dostatok spánku, primeraný čas na školské povinnosti, ale aj na odreagovanie, hru, šport a oddych.
- študijné návyky – je vhodné naučiť dieťa určitému systému. Rodičia by mali dbať na to, aby malo dieťa poriadok v školskej taške, na stole a aby si pri učení vybralo na stôl len to, čo práve potrebuje. Príliš veľa podnetov totiž rozptyľuje jeho pozornosť.
- domáce úlohy – vhodný čas na písanie domácich úloh je približne do 18tej hodiny. Potom už klesá výkonnosť i pozornosť dieťaťa. Ak dieťa trávi čas v školskej družine, kde najmä oddychuje, je vhodné začať s písaním úloh hneď po príchode domov. Ak do školskej družiny nechodí, je vhodné poskytnúť mu po škole čas na oddych, hru, šport a s písaním domácich úloh začať až potom. V prvom ročníku ZŠ by písanie domácich úloh nemalo zaberať viac ako pol hodiny. Čím je dieťa unavenejšie, tým horší výkon podá.
- pozitívna motivácia – dôležité je hovoriť s deťmi o škole v pozitívnom zmysle. Môžeme ich motivovať napríklad tým, že ak sa naučia čítať, budú si môcť svoju obľúbenú rozprávku prečítať sami, ak sa naučia počítať, budú môcť s nami platiť v obchode a pod.
- rozvoj schopností prostredníctvom hry – rodičia môžu podporovať svoje dieťa a rozvíjať jeho zručnosti napríklad prostredníctvom pexesa (pozornosť a pamäť), kreslenia (grafomotorika a jemná motorika), spoločenských hier (pozornosť, sebaregulácia) a pod.
- rozvíjať pocit samostatnosti a zodpovednosti – je dôležité povzbudzovať dieťa, viesť ho k samostatnosti a nerobiť zaňho to, čo už dokáže samo. Môže ísť o drobné úlohy v domácnosti pod dozorom dospelých (prestieranie stola, polievanie kvetov a pod.), samostatné jedenie, obliekanie, balenie tašky do školy. Pri všetkých spomínaných aktivitách je dôležité dbať na to, aby dieťa začatú činnosť vždy dokončilo, čím rozvíjame jeho vôľové vlastnosti.
- pozorný a citlivý prístup rodiča – dôležité je venovať dieťaťu pozornosť, zaujímať sa o jeho zážitky či už sú pozitívne alebo negatívne. V prípade obáv dieťaťa zo školy je vhodné porozprávať sa s ním, vypočuť ho a povzbudiť, prípadne povedať o vlastnej skúsenosti z detstva, ktorá môže počiatočné obavy zmierniť.

Za primerané adaptačné obdobie považujeme obdobie od troch do šiestich mesiacov. Každé dieťa je iné, všetko závisí od jeho osobnosti, fungovania v rodine a pod. Rodičia poznajú svoje dieťa najlepšie a veľakrát vedia odhadnúť, čo naňho platí a čo mu pomôže. Ak sa však vyskytnú ťažkosti, s ktorými si sami nevedia dať rady, môžu sa obrátiť na odborníkov z nášho CPPPaP, ktorí im radi pomôžu.